

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในชนบท ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร

หทัยรัตน์ มุลพิมพ์¹, เทพไทย โชติชัย²

(วันที่รับบทความ: 19 พฤษภาคม 2563; วันที่แก้ไข: 23 มิถุนายน 2563; วันที่ตอบรับ: 26 มิถุนายน 2563)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวางครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในเขตชนบท ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร ประชากรคือ ผู้ที่มีอายุระหว่าง 35-49 ปี ที่อาศัยอยู่เขตตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร จำนวน 642 คน เก็บรวบรวมข้อมูลในเดือน มกราคม 2563 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิและสุ่มแบบอย่างง่าย เก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.81 จำนวน 151 ชุด วิเคราะห์และนำเสนอ โดยใช้ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติ Multiple logistic regression

ผลวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ (ดื่มในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา) เป็นร้อยละ 34.0 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 42.34 ปี (S.D. = 5.27) ส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3,000-9,000 บาท ร้อยละ 38.4 อาชีพส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ เกษตรกร ร้อยละ 55.6 ด้านความรู้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้ระดับต่ำ ร้อยละ 46.36 กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในระดับปานกลาง ร้อยละ 44.37 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ได้แก่ สถานภาพสมรส (Adjusted OR=3.15 ; 95 % CI: 1.32 to 7.53; p-value = 0.010)และทัศนคติ (Adjusted OR=3.43 ; 95 % CI: 1.66 to 7.08; p-value = 0.001)

คำสำคัญ : การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์, พฤติกรรม, สตรีไทยในชนบท

¹ นักศึกษาหลักสูตรสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต สาขาสาธารณสุขชุมชน, วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, E-mail: 600852064@scphkk.ac.th

² อาจารย์, วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดขอนแก่น, E-mail: tepthaichot@hotmail.com
Corresponding author: เทพไทย โชติชัย, E-mail: tepthaichot@hotmail.com

Factors Related Alcohol Drinking Behaviors Among Rural Thai Women at a Sub-district in Sakon Nakhon Province

Hatairat Moolpim¹, Tepthai Chotchai²

(Receive 19th May 2020; Revised: 23rd June 2020; Accepted 26th June 2020)

Abstract

This cross-sectional descriptive research aimed to study the alcohol drinking behavior among rural Thai women. Number of populations aged between 35-49 years who living at a sub-district in Sakon Nakhon Province was 642 people. 151 questionnaires with 0.81 of reliability were managed to 151 samples by a stratified and simple random sampling method during January 2563 BD. Samples characteristics were presented with by frequency, percentage, mean, standard deviation while correlation be analyzed by multiple logistic regression

Results showed that prevalence of alcohol drinking (at least once during one year ago) was 34.0%, average age 42.34 years (S.D. = 5.27), income salary 3000 – 9000 THB was 38.4%, farmer was 55.6%. Moreover, knowledge was found at a low level (46.36%) while attitude was presented at a moderate level 44.3%. Factors related to alcohol drinking behaviors were marital status (Adjusted OR = 3.15 ; 95 % CI: 1.32 to 7.53; p-value = 0.010) and attitude (Adjusted OR = 3.43 ; 95 % CI: 1.66 to 7.08; p-value = 0.001).

Keywords: Alcohol Drinking, Behavior, Rural Thai Women

¹ Student of Bachelor degree (Community Public Health), Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen, E-mail: 600852064@scphkk.ac.th

² lecturer, Sirindhorn College of Public Health, Khon Kaen, E-mail: tepthaichot@hotmail.com
Corresponding author: Tepthai Chotchai, E-mail: tepthaichot@hotmail.com

บทนำ

สังคมไทยมีแนวโน้มที่จะดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มมากขึ้น โดยข้อมูลจากองค์การอนามัยโลก (World Health Organization; WHO) รายงานว่า เมื่อเปรียบเทียบกับแนวโน้มการดื่มสุราของคนไทยในปี พ.ศ.2546 กับหลายประเทศทั่วโลก พบว่า การดื่มแอลกอฮอล์ของคนไทยสูงเป็นอันดับที่ 42 ของประชากรโลก¹ การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยในปี 2556 มีอยู่ร้อยละ 31.5 โดยกลุ่มที่มีแนวโน้มการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้น เป็นกลุ่มของสตรี เด็กและเยาวชน รวมถึงสังคมในปัจจุบันมีการขยายตัวของการส่งเสริมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น นอกจากนี้สภาพแวดล้อมและปัจจัยต่างๆที่เอื้อต่อการบริโภคแอลกอฮอล์ก็มีมากขึ้นเช่นกัน² การที่เพศหญิงมีทัศนคติทางบวกต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลให้แนวโน้มของการดื่มแอลกอฮอล์ในเพศหญิงเพิ่มขึ้น โดยเพศหญิงเห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้มีความกล้ามากยิ่งขึ้น นำไปสู่การเข้าสังคมและการมีมิตรสหายมากขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้เพศหญิงที่อาศัยอยู่ในชนบทมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงกว่าเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเมือง³

เนื่องจากในปัจจุบันเพศหญิงมีบทบาทในการทำงานนอกบ้านมากขึ้น ไม่ได้เป็นแม่บ้านอยู่ติดบ้านเหมือนดังสมัยก่อน ส่งผลให้เอื้อต่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น จากการสำรวจของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายองค์กรวิชาการสารเสพติด พ.ศ.2550 ได้สำรวจข้อมูลเกี่ยวกับการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยเปรียบเทียบกับแนวโน้ม 10 ปี ของการดื่ม จำแนกตามกลุ่มเพศและเขตการปกครอง พบว่าทั้ง 2 เพศมีแนวโน้มการดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นทั้ง 2 เพศ แต่เพศหญิงจะมีการดื่มมากกว่าเพศชายถึง 3 เท่า และเพศหญิงมีการดื่มคิดเป็นร้อยละ 7.8⁴ วัยทำงานอายุ

35-49 ปี ทั้งชายและหญิงเป็นกลุ่มที่ดื่มสุรามากที่สุดเมื่อเทียบกับนักดื่มในช่วงอายุอื่นๆ อาจเป็นเพราะความเครียดจากการทำงานหรือภาระหน้าที่ต่างๆ⁵

จากข้อมูลดังกล่าวมา จึงได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมและเห็นว่า แนวโน้มการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเพศหญิงนั้นมีความเสี่ยงที่จะเกิดจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีมากขึ้นเช่นกัน โดยแอลกอฮอล์เริ่มไปมีผลต่ออวัยวะที่สำคัญต่างๆของร่างกาย ไม่ว่าจะเป็นสมอง ตับ หัวใจ และหลอดเลือด ทำให้เกิดโรคตับแข็ง ความจำเสื่อม และโรคหัวใจ การตัดสินใจและความมีเหตุผลลดลง ขาดสติ ซึ่งมีผลต่อความรับผิดชอบ และหน้าที่การงานอย่างมาก นอกจากจะเกิดความเสี่ยงต่อแต่ละบุคคลแล้ว เพิ่มมาอีก 1 ประเด็นคือ หากสตรีเหล่านี้เป็นหญิงตั้งครรภ์อาจจะส่งผลร้ายต่อทารกในครรภ์ได้อีกด้วย⁶ จากปัญหาที่กล่าวมาทำให้ได้ค้นคว้าศึกษาเพิ่มเติมจากศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พบว่ามีหญิงตั้งครรภ์ที่บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในขณะที่ตั้งครรภ์ทั้งที่ทราบอยู่แล้วว่าตั้งครรภ์แต่ยังไม่หยุดบริโภคถึงร้อยละ 12.6⁷ พบว่า จังหวัดสกลนครมีอัตราความชุกของการดื่มแอลกอฮอล์ 32.2%⁸ โดยทุกหมู่บ้านมีคนดื่มสุราและมีความชุกในการดื่มสูงมากในช่วงเทศกาล งานประเพณี⁹

จากปัญหาพฤติกรรมกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่เพิ่มขึ้นของสตรีในชนบทนั้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในเขตชนบท แม้ว่าจะมีบทความ หรือวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์อยู่ไม่น้อย แต่ก็ค่อนข้างน้อยนักที่จะเฉพาะเจาะจงในกลุ่มสตรีไทยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยเฉพาะในสตรีชนบท ที่มีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นประโยชน์ที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อที่จะขยายผลและต่อยอด นำไปสู่การแก้ไข

ปัญหาการดื่มแอลกอฮอล์ที่มากขึ้นของสตรีไทยในชนบทต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในเขตชนบท ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในชนบท ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional descriptive research) ศึกษาใน กลุ่มตัวอย่าง คือผู้ที่มีอายุระหว่าง 35-49 ปี ที่อาศัยอยู่เขตชนบท ตำบลแห่งหนึ่ง จังหวัดสกลนคร คำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร กรณีประชากรมีขนาดเล็ก และสุ่มตัวอย่างจากในแต่ละหมู่บ้าน Stratified sampling ซึ่งคำนวณตัวอย่างตามสัดส่วนประชากร จากนั้นนำรายชื่อมาจับสลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง 151 คน

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของข้อมูลที่ได้ ให้สมบูรณ์ครบถ้วนและถูกต้อง โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย ดังนี้

1. การเตรียมการก่อนเก็บข้อมูล
2. ติดต่อประสานงานและทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในพื้นที่เป้าหมาย จังหวัดสกลนคร
3. การดำเนินการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง

ชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ การเก็บข้อมูลจะไม่ลงชื่อผู้ให้ข้อมูลในแบบสอบถามและจะเก็บข้อมูลไว้เป็นความลับจะไม่มีผลกระทบใดๆต่อผู้ให้ข้อมูล

4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามที่จัดเตรียมไว้
5. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาลงรหัสและตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล
6. วิเคราะห์ผลและแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 สอบถามข้อมูลทั่วไป ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close-ended questions) และ แบบปลายเปิด (Open-ended questions) ได้แก่ อายุ ศาสนา รายได้ อาชีพ สถานภาพ และพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ประกอบด้วยข้อคำถามความรู้และทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การทดสอบคุณภาพเครื่องมือ ทำการตรวจสอบความตรง (Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC อยู่ในช่วง 0.67-1 และตรวจสอบความความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่า Cronbach's alpha coefficient ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.81

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

ในการศึกษาครั้งนี้หลังจากผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล การตรวจสอบความสอดคล้องและการบรรณาธิการข้อมูล จากนั้นได้

ดำเนินการบันทึกข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและนำเสนอ รวมทั้งสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม นำเสนอด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด

2. ข้อมูลปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรี ไทยในชนบท ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร วิเคราะห์ด้วยสถิติ Multiple logistic regression

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ทำการพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง จึงได้ดำเนินการตามขั้นตอนของการพิทักษ์สิทธิจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร

จังหวัดขอนแก่นเลขที่ HE6210008 ณ วันที่ 14 มกราคม พ.ศ. 2563

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี ร้อยละ 43.8 รองลงมาคืออายุระหว่าง 35-39 ปี ร้อยละ 37.8 มีอายุเฉลี่ย 42.34 ปี (S.D = 5.27) อายุน้อยที่สุดในการตอบแบบสอบถาม คือ 35 ปี อายุมากที่สุดในการตอบแบบสอบถาม คือ 49 ปี ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 97.4 และพบว่าส่วนใหญ่มีรายได้อยู่ระหว่าง 3000-9000 บาท ร้อยละ 38.4 รองลงมาคือมีรายได้มากกว่า 9000 บาท ร้อยละ 36.5 ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร ร้อยละ 55.6 สถานภาพสมรส ร้อยละ 72.2 รองลงมาคือสถานภาพโสด ร้อยละ 16.6 (ดังตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง (n=151)

ข้อมูล	จำนวน (n=151)	ร้อยละ
กลุ่มอายุ (ปี)		
35-39 ปี	57	37.8
40-44 ปี	28	18.4
45-49 ปี	66	43.8
Mean(SD),Median(IQR),Min;Max	42.34(5.27), 42.00(11), 35:49	
ศาสนา		
พุทธ	147	97.4
คริสต์	4	2.6
รายได้ส่วนตัว (บาท/เดือน)		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	38	25.1
3,000-9,000 บาท	58	38.4
มากกว่า 9,000 บาท	55	36.5
Mean(SD),Median(IQR),Min;Max	9898.56(8779), 9000(9000), 600:46000	
อาชีพ		
เกษตรกร	84	55.6
รับราชการ	11	7.3

ข้อมูล	จำนวน (n=151)	ร้อยละ
ธุรกิจส่วนตัว	14	9.3
พนักงานบริษัท	10	6.6
แม่บ้าน	32	21.2
สถานภาพสมรส		
โสด	25	16.6
สมรส	109	72.2
หม้าย	8	5.2
หย่าร้าง	9	6.0

ความรู้เกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้
ในระดับต่ำ ร้อยละ 46.36 รองลงมาอยู่ระดับ
ปานกลาง ร้อยละ 39.74 (ดังตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ระดับความรู้ของกลุ่มตัวอย่าง (n=151)

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	70	46.36
ปานกลาง	60	39.74
สูง	21	13.90

เมื่อพิจารณาข้อความรายข้อ
ของแบบสอบถาม พบว่า ข้อคำถามที่กลุ่ม
ตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบถูกต้อง ได้แก่ การดื่ม
เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลให้สุขภาพเสื่อม
โทรม ตอบถูกต้องร้อยละ 92.72 รองลงมา
ได้แก่ ผู้ที่ดื่มและติดแอลกอฮอล์แบบเรื้อรังมี
แนวโน้มจะก่อความก้าวร้าวรุนแรงมากกว่าผู้
ที่ไม่ดื่ม ร้อยละ 81.46 ตามลำดับ สำหรับข้อ
คำถามที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ตอบถูกน้อย
ที่สุด ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้
คลายหนาวได้ โดยตอบถูกต้องเพียงร้อยละ
23.84 (ดังตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับเครื่องต้มแอลกอฮอล์ รายข้อ (n=151)

ข้อคำถาม	จำนวน (ร้อยละ)		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1.การต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ส่งผลให้สุขภาพเสื่อมโทรม	140(92.72)*	4(2.65)	7(4.63)
2.เครื่องต้มแอลกอฮอล์มีสารอาหารต่ำ แต่มีแคลอรีสูง	61(40.40)*	58(38.41)	32(21.19)
3.การต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ทำให้ความสามารถในการควบคุมสติและอารมณ์ลดลง	121(80.14)*	19(12.58)	11(7.28)
4.การต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ก่อนรับประทานอาหารทุกมื้อเปรียบเสมือนยาบำรุงร่างกาย	23(15.23)	20(13.25)	108(71.52)*
5.ผู้ที่ดื่มและติดแอลกอฮอล์แบบเรื้อรังมีแนวโน้มจะก่อความก้าวร้าวรุนแรงมากกว่าผู้ที่ไม่ดื่ม	123(81.46)*	25(16.56)	3(1.98)
6.การต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ทำให้คลายหนาวได้	42(27.82)	73(48.34)	36(23.84)*
7.การต้มแอลกอฮอล์ไม่สามารถลดความเครียดได้	86(56.95)*	41(27.16)	24(15.89)

* คำตอบที่ถูกต้อง

ทัศนคติต่อการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์
พบว่า ทัศนคติต่อการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง

ร้อยละ 44.37 รองลงมาคือ มีระดับทัศนคติระดับต่ำ ร้อยละ 36.42 (ดังตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 ระดับทัศนคติต่อการต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ (n=151)

ระดับทัศนคติ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำ	55	36.42
ปานกลาง	67	44.37
สูง	29	19.21

เมื่อพิจารณาข้อคำถามรายข้อ พบว่าข้อคำถามเชิงลบที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ระบุ “ไม่ใช่” ได้แก่ เวลาที่ท่านมีเวลาว่าง ท่านมักจะชวนเพื่อนบ้านมาต้มเครื่องต้มแอลกอฮอล์ด้วยเสมอ ร้อยละ 90.73 รองลงมาได้แก่ การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องต้มแอลกอฮอล์ทำให้

ท่านรู้สึกอยากจะซื้อ ร้อยละ 87.42 ตามลำดับ และข้อคำถามเชิงบวกที่กลุ่มตัวอย่างระบุ “ใช่” ได้แก่ ปัจจุบันเพศหญิงกับเพศชายมีความเสมอภาคกัน เพศหญิงจึงมีสิทธิ์ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 43.05 (ดังตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 ทศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รายข้อ (n=151)

ข้อคำถาม	จำนวน (ร้อยละ)		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1.ปัจจุบันเพศหญิงกับเพศชายมีความเสมอภาคกัน เพศหญิงจึงมีสิทธิ์ที่จะดื่มแอลกอฮอล์ได้	65(43.05)	7(4.64)	79(52.31)
2.การที่จะเป็นที่ยอมรับในสังคมได้ ต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เป็น	39(25.83)	8(5.30)	104(68.87)*
3.เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มที่คนไทยนิยมดื่มกันมายาวนาน ฉะนั้นในงานสังคมต่างๆจึงต้องมี	65(43.05)	11(7.28)	75(49.67)*
4.เพศหญิงทำงานนอกบ้านมากขึ้น มีการเข้าสังคม พบปะสังสรรค์กับเพื่อน จึงต้องมีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อเพิ่มความสุข	65(43.05)	12(7.95)	74(49.00)*
5.ท่านเชื่อว่าการรับประทานของไหว้ เช่น สุรา อาหาร ต่อจากเจ้าพ่อ ศาล หรือบรรพบุรุษ จะทำให้แข็งแรง	14(9.57)	18(11.77)	119(78.66)*
6.เวลาที่ท่านเห็นเพื่อน ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ท่านจึงอยากลองดื่มบ้าง	63(41.72)	1(0.66)	87(57.62)*
7.ท่านอยากรู้จักรสชาติของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และอยากทราบฤทธิ์ของแอลกอฮอล์ จึงอยากลองดื่ม	46(30.46)	2(1.32)	103(68.22)*
8.เมื่อท่านรู้สึกกังวลหรือเครียด ท่านจะลดความกังวลหรือความเครียดโดยการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	39(25.83)	7(4.64)	105(69.53)*
9.เมื่อท่านมีปัญหา รู้สึกหมดหนทาง ท่านจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อให้ลืมปัญหานั้น	37(24.51)	2(1.32)	112(74.17)*
10.เมื่อท่านเห็นผู้ที่เผลอพนันกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ท่านอยากลองดื่มบ้าง	58(38.41)	1(0.66)	92(60.93)*
11.การโฆษณาเกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ท่านรู้สึกอยากจะซื้อ	13(8.61)	6(3.97)	132(87.42)*
15.การมีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้บ้านท่าน ทำให้ท่านซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยขึ้น	21(13.91)	4(2.65)	126(83.44)*
16.ทุกครั้งที่มีงานรื่นเริง หรืองานต่างๆ ท่านมักจะเลือกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แทนเครื่องดื่มชนิดอื่น	46(30.46)	6(3.97)	99(65.57)*
17.เมื่อท่านมีกำลังทรัพย์มากขึ้น ท่านมักจะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยขึ้น	21(13.91)	3(1.99)	127(84.10)*

*ข้อคำถามเชิงลบ

พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ร้อยละ 64.2 โดยพบว่าในกลุ่มที่ดื่มส่วนใหญ่ ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปี

ที่ผ่านมา ร้อยละ 34.0 รองลงมาคือดื่มในช่วงหลัง 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 29.9 และเคยดื่มในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 28.9 ตามลำดับ (ดังตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของสตรีไทยในชนบท ตำบลแห่งหนึ่งในจังหวัดสกลนคร (n=151)

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยดื่ม	54	35.8
เคยดื่ม	97	64.2
เคยดื่มในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมา	7	7.2
เคยดื่มในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา	28	28.9
เคยดื่มในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา	33	34.0
เคยดื่มหลัง 1 ปีที่ผ่านมา	29	29.9

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่มีสถานภาพโสด หมาย หย่าร้าง จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.15 เท่าของผู้ที่มีสถานภาพสมรส (95% CI =1.32 - 7.53,

p-value =0.010) และทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในชนบทอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่มีระดับทัศนคติระดับต่ำถึงปานกลางจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.43 เท่าของผู้ที่มีระดับทัศนคติระดับสูง (95% CI =1.66 - 7.08, p-value =0.001) (ดังตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ปัจจัย	จำนวน	%การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	Crude OR	Adjusted OR	95% CI	p-value
สถานภาพสมรส						0.010
สมรส	109	58.72	1	1		
โสด หมาย หย่าร้าง	42	78.57	2.57	3.15	1.32 - 7.53	
ระดับทัศนคติที่ถูกต้อง						0.001
สูง	75	52.00	1	1		
ต่ำถึงปานกลาง	76	76.32	2.97	3.43	1.66 - 7.08	

การอภิปรายผล

การศึกษา ความรู้ ทักษะ และ พฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยในชนบท ตำบลแห่งหนึ่งจังหวัดสกลนคร จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 151 คน ผู้วิจัยขออภิปรายผลการวิจัยตามผลการวิจัยดังนี้

มีผู้ที่เคยดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 64.2 ความถี่ของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 34.0 รองลงมาคือดื่มในช่วงหลัง 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 29.9 ซึ่งสอดคล้องกับ¹¹ เยาวชนหญิงส่วนใหญ่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 34.5 ซึ่งดื่มมากกว่าเพียงร้อยละ 0.5 เท่านั้น ซึ่งงานวิจัยของ¹² กล่าวว่า โอกาสที่ทำให้สตรีดื่มแอลกอฮอล์คือในงานสังสรรค์ การฉลองในเทศกาลสำคัญ และงานประเพณีต่าง ๆ เพราะคิดว่าช่วยให้เกิดความสนุกสนาน อารมณ์รื่นเริง ไม่เครียด จึงอาจจะเป็นไปได้ว่า เพศหญิงนิยมดื่มในงานเทศกาลต่างๆ เพราะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ จะดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่มิสถานภาพโสด หม้าย หย่าร้าง จะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.15 เท่าของผู้ที่มีสถานภาพสมรส ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสอดคล้องกับงานของ¹³ ผู้มีสถานภาพสมรสโสด หม้าย หย่า หรือคู่ แต่แยกกันอยู่ มีโอกาสที่จะเกิดปัญหาพฤติกรรมการดื่มสุรา คิดเป็น 3.02 เท่าของผู้มีสถานภาพสมรสคู่และอยู่ด้วยกัน (95% CI=1.77-5.14)

ทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับการดื่ม

เครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้ที่มีระดับทัศนคติระดับต่ำถึงปานกลางจะมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็น 3.43 เท่าของผู้ที่มีระดับทัศนคติระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ¹⁴ การที่เพศหญิงมีทัศนคติทางบวกต่อการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่งผลให้แนวโน้มของการดื่มแอลกอฮอล์ในเพศหญิงเพิ่มขึ้น โดยเพศหญิงเห็นว่าการดื่มแอลกอฮอล์จะทำให้มีความกล้ามากยิ่งขึ้น นำไปสู่การเข้าสังคมและการมีมิตรสหายมากขึ้นอีกด้วย นอกจากนี้เพศหญิงที่อาศัยอยู่ในชนบทมีการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงกว่าเพศหญิงที่อาศัยอยู่ในเมือง

ข้อเสนอแนะ

1.จากผลการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่ามีจำนวนผู้ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าร้อยละ 60 ซึ่งยังมีผู้ดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 สัปดาห์ที่ผ่านมาอยู่ร้อยละ 7.2 และผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วง 1 เดือนที่ผ่านมา ร้อยละ 28.9 ดังนั้นควรที่จะมีการโน้มน้าวหรือจัดหากิจกรรมเพื่อลดการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของคนกลุ่มนี้ อาจจะมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพในหมู่บ้าน เพื่อให้คนกลุ่มนี้ได้มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และไม่มีเวลาเหลือที่จะไปดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

2.จากผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า กลุ่มที่มีสถานภาพหย่าร้าง และสถานภาพโสด มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่ากลุ่มอื่น อาจจะเป็นเพราะ คนกลุ่มนี้มีการเข้าสังคมพบปะเพื่อนฝูงบ่อยหรือมีความเหงา ต้องการเพื่อนหรือการชกชวนให้มีการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์เกิดขึ้น ดังนั้นควรมีการจัดกิจกรรมเสริมให้แก่กลุ่มที่มีสถานภาพหย่าร้างและสถานภาพโสด ให้ได้ใช้เวลาว่างร่วมกัน

3. จากข้อคำถามทัศนคติเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ข้อที่ 3 เครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มที่คนไทยนิยมดื่มกันมายาวนาน ดังนั้นในงานสร้างสรรค์ต่างๆจึงต้องมีผู้ตอบผิดร้อยละ 43.05 ซึ่งถือว่าเป็นสัดส่วนที่สูงมาก แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามยังมีทัศนคติในเรื่องของการที่จะต้องดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานสร้างสรรค์ ต่างๆอยู่ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้นำชุมชน หรือ รพ.สต. ในพื้นที่ ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ปลอดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในงานต่างๆที่จัดขึ้นในชุมชน

4. มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนไม่น้อย ที่เวลาเห็นเพื่อน หรือคนรอบข้างดื่ม แล้วอยากลองดื่มบ้าง รวมทั้งเวลาที่เพื่อนชักชวนมักจะไม่ปฏิเสธ จึงควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ รวมทั้งส่งเสริมทักษะการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากคนรอบข้าง เพื่อลดโอกาสในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมต่อไป

5. การมีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ใกล้บ้าน ทำให้มีคนจำนวนไม่น้อยที่มีการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยขึ้น อันเป็นสาเหตุของปัญหาการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสตรีไทยที่อาศัยอยู่ในชนบท ดังนั้นในชุมชน หรือหมู่บ้านที่มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ควรมีสติ๊กเกอร์หรือแผ่นป้าย เตือนเกี่ยวกับอันตรายที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ต่อร่างกายผู้ดื่มและคนรอบข้างของผู้ดื่ม ติดอยู่ภายในร้าน

6. จำนวนของผู้ที่เข้าใจว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น สามารถที่จะลดความเครียดได้ยังมีอยู่มาก ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ได้เป็นดังที่ผู้ตอบเข้าใจ ดังนั้นหน่วยงานในชุมชน ผู้นำชุมชน หรือหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรจัดกิจกรรมให้ความรู้ เช่น อาจจะประสานกับผู้นำชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้มีการจัดการให้ความรู้ อาจจะใช้วิธีการบรรยายให้ความรู้ผ่านเสียง ประชาสัมพันธ์ของหมู่บ้านหรือชุมชนนั้นๆ ในทุกๆวัน

เอกสารอ้างอิง

1. World Health Organization. Global status report on alcohol 2004. World Health Organization Department of Mental Health and Substance Abuse. Geneva: World Health Organization. 2004.
2. กฤษฎา โพธิ์ศรี, ผดุงศิษฐ์ ขำนาญบริรักษ์ และกิตติศักดิ์ ไกรจันทร์. แนวโน้มของผู้บริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์. วารสารโรงพยาบาลมหาสารคาม. 2560;13(2):8-16.
3. เพียงพิมพ์ ปันระสี และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทยและวิธีการลดการดื่ม[อินเทอร์เน็ต]. วารสาร EAU HERITAGE;2560.[เข้าถึงเมื่อ 13 ต.ค 2562] เข้าถึงได้จาก<https://www.tci->

- thaijo.org/index.php/EAUHJSci/article/view/89793/75741
4. มัลลิกา จิตตะ.การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีตำบลไชยสถานอำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่[อินเทอร์เน็ต].วารสารสาธารณสุขล้านนา;2552.[เข้าถึงเมื่อ 13 ต.ค. 2562] เข้าถึงได้จาก <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/LPHJ/article/view/192327>
 5. สาวิตรี อัมฉนงค์กรชัย.พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชากรไทยปี พ.ศ. 2560.พิมพ์ครั้งที่1.กรุงเทพฯ:สหมิตรพัฒนาการพิมพ์; 2562.
 6. สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ.พิษของแอลกอฮอล์.สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. มปป; 27
 7. เพียงพิมพ์ ปันระสี และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีวัยแรงงานภาคเกษตรกรรม[อินเทอร์เน็ต].วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี; 2562.[เข้าถึงเมื่อ 19 ต.ค 2562] เข้าถึงได้จาก [file:///C:/Users/Administrator/Downloads/231585-Article%20Text-781195-1-10-20191225%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Administrator/Downloads/231585-Article%20Text-781195-1-10-20191225%20(1).pdf).
 8. สำนักงานสถิติแห่งชาติ.พฤติกรรมการสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร. กรุงเทพฯ:สำนักงานสถิติแห่งชาติ;2560.
 9. กิตติยา จุลวัฒทะกะ.รูปแบบการดำเนินงานจังหวัดปลอดเหล้า.วารสารการพัฒนาสุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.วารสารมหาวิทยาลัยขอนแก่น.2558;3(1)
 10. Best J.W. Research in Education. New York: Prentice-Hall, Englewood cliffs; 1977.
 11. พงษ์ศักดิ์ อ้นมอย .ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้เยาวชนของผู้ประกอบการร้านค้าโดยรอบสถานศึกษาในหวัดอุดรดิตถ์[อินเทอร์เน็ต].วารสารการพยาบาล การสาธารณสุข และการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะเยา;2553.[เข้าถึงเมื่อ 19 ต.ค 2562] เข้าถึงได้จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/bcnpy/article/view/108324>
 12. เพียงพิมพ์ ปันระสี และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีวัยแรงงานภาคเกษตรกรรม[อินเทอร์เน็ต].วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี; 2562.[เข้าถึงเมื่อ 19 ต.ค 2562] เข้าถึงได้จาก [file:///C:/Users/Administrator/Downloads/231585-Article%20Text-781195-1-10-20191225%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/Administrator/Downloads/231585-Article%20Text-781195-1-10-20191225%20(1).pdf).

13. จิราพร เขียวอยู่และคณะ. ความชุกและปัจจัยสัมพันธ์กับปัญหาพฤติกรรมการดื่มสุราของประชาชน ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น[อินเทอร์เน็ต].วารสารวิจัยสาธารณสุข มหาวิทยาลัยขอนแก่น;2556.[เข้าถึงเมื่อ 10 ม.ค 2563] เข้าถึงได้จาก <https://he01.tci-thaijo.org/index.php/kkujphr/article/view/118746>.
14. เพียงพิมพ์ ปันระสี และณรงค์ศักดิ์ หนูสอน. พฤติกรรมการดื่มแอลกอฮอล์ของสตรีไทย กับวิธีการลดการดื่ม [อินเทอร์เน็ต].วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี;2560.[เข้าถึงเมื่อ 10 ม.ค 2563] เข้าถึงได้จาก www.tci-thaijo.org.